

I

Aan het eind van de middag kwam de luchtballon over. Hij verscheen boven de grote lariks, maakte een ruime boog over het weiland en verdween achter het huis van de directeur. Ik zat klaar bij het raam, de witte lamellen had ik met een elastiek bij elkaar gebonden. Hij was laat, ik dacht al dat hij niet meer zou komen. Toen kwam hij toch, zachtgeel met zwarte strepen. Als een teken uit een andere wereld zeilde hij voorbij. Wanneer de ballon langskomt, wordt alles even anders.

De koeien houden er niet van, die zetten het op een lopen. Met een rotvaart rennen ze naar de andere kant van de wei, waar ze samengedromd tegen het prikkeldraad blijven wachten tot alles weer normaal is. Ik wist niet eens dat koeien konden rennen, ik dacht dat ze alleen graasden en kauwden, veel kauwden.

Dit keer kon ik de figuurtjes in het bakje aan de ballon onderscheiden. Eén hing over de rand en zwaaide. Alsof er hier ooit iemand zou terugzwaaien. En zeker niet de directeur, die net kwam aanrijden. Hij stak zijn duim op naar de videocamera boven de ingang ten teken dat het hek open kon. Alles werkt hier volautomatisch. Maar er gebeurde

niets, misschien keek de bewaking naar de ballon op het scherm. De directeur sloeg op zijn claxon, lang en hard. Toen het hek openschoof, scheurde hij vol gas over het pad de hoek om, terwijl achter hem het hek weer sloot. De directeur woont op het terrein, in zo'n moderne nepboerderij met een strooien dak en een vijver voor de deur. Ze hebben ontzettend hun best gedaan het er hier anders uit te laten zien dan het is. Van buiten lijken de gebouwen nog het meest op een antroposofisch vormingscentrum, zeshoekig, met veel glas en blije kleuren.

Wat ik me telkens afvraag is of de ballon ook geluid maakt, de koeien gaan er toch niet voor niets vandoor. Maar daar zal ik waarschijnlijk nooit achterkomen, want de ramen hier kunnen niet open.

Hier, dat is in Hessum. Ik had er ook nog nooit van gehoord en als alles was gegaan zoals gepland, zou ik er mijn leven lang niet van hebben gehoord. De reden dat ik hier zit, is dat de dingen een beetje uit de hand zijn gelopen. Dat is niet echt iets voor mij, ik ben een beheerst type en als er iemand is die zichzelf in de hand heeft, ben ik dat wel. Dat weet ik want ik kom uit een gezin waar behoorlijk wordt geschreeuwd en ik ben dan de enige die zijn hersens een beetje bij elkaar houdt. Ik ben dus zeg maar getraind. Verder ben ik tamelijk intelligent en handig en sommigen vinden mij best mooi, al blijken ze het vaak over uitstraling te hebben. Het enige wat ik niet mee heb, is mijn leeftijd; ik ben namelijk nog pas zeventien. Maar op zich hoeft dat geen bezwaar te zijn. Dingen lopen niet uit de hand omdat je zeventien bent.

Vandaag vroeg de vrouw van de reclassering of ik me al een beetje thuisvoel. Ik vind dat een stomme vraag en als mensen stomme dingen vragen, kun je daar het beste niet op antwoorden. Ik geloof dat ze doorhad dat het niet helemaal de juiste toon was, want ze hing ineens over de tafel,

heel actief en zei: ‘Eigenlijk heb ik maar één vraag voor je: Waarom?’

Daarna liet ze zich tevreden onderuitzakken alsof ze de countdownknop had ingedrukt en de raket kon afgaan. Maar die ging niet. Ik zei niets en keek naar de spullen op het bureau. Een lamp met een zwarte voet en een pennenbakje, meer was er niet te zien. Dus keek ik omhoog, ze moest niet denken dat ik onderdanig ben of zo. Op de kast lag een stapel ordners zo scheef dat een landende vlieg genoeg was om hem te laten omvallen.

‘Ik blijf hier zitten tot ik het weet,’ zei ze, ‘al duurt het een maand, praten zal je toch.’ Ze stak een sigaret op, haar tong gleed langs haar tanden. Ze heeft rode lippen die vettig glimmen. ‘En ik word ervoor betaald.’ Ze nam nog een diepe trek. Ik had ook zin om te roken, een heel pakje in één keer.

Je mag hier niet roken. Sommigen doen het toch, in de badkamer voor de ventilator. Om beurten staan ze op de wasbak om bij het luchtrooster te komen. Vorige week is het ding omlaaggedonderd. Annet lag op de grond te krijsen. ‘Ik krijg geen lucht,’ riep ze en begon overdreven op en neer te pompen om Appies aandacht af te leiden. Het lukte, hij stond alleen maar naar haar tieten te staren. Appie is een student die hier tijdelijk werkt en nog niet veel heeft meegemaakt.

Ik stak mijn hand uit naar het pakje sigaretten. Voor ik erbij kon, griste ze het weg. ‘Eerst antwoord,’ zei ze. Ik trok mijn benen op de stoel en bekeek de binnenkant van mijn hand. Ik heb een lange levenslijn, een soort ski-schans eigenlijk. Maar halverwege komt er een stotterig streepje dat de hele boel in de war stuurt.

‘Antwoord waarop?’ vroeg ik om het gesprek toch nog een beetje aan de gang te houden.

Uit haar map pakte ze een krantenberichtje. Het was

slordig uitgeknipt en op een A-viertje geplakt. ‘Dossier Grayson’ stond er met viltstift naast, in het handschrift van iemand die de hele dag dat soort dingen schrijft, schuin en overdreven netjes. Dossier Grayson, dat ben ik dus. Ze legde het vel op tafel en tikte met haar nagel op de vetgedrukte krantenkop. ‘Daar wil ik antwoord op.’

Ik keek er niet naar, ik wist wat er stond, ik had het eerder gezien.

‘Waarom?’ vroeg ze nogmaals. Op een van haar boven-tanden zat een veeg rood.

Ik haalde mijn schouders op. ‘Gewoon,’ zei ik. Iets beters wist ik niet, ik heb niet het idee dat ik er iets mee te maken heb. Tot mijn verbazing hield ze me het pakje sigaretten voor.

‘Als beloning, voor je eerste antwoord.’

Ik keek haar even aan om te zien of ze het meende. Het is een raar mens. Steeds verwacht ik dat ze over mijn toekomst gaat beginnen. Het is de bedoeling dat ik ooit het management in ga. Wat het precies inhoudt weet ik nog niet, maar ik denk dat ik er wel geschikt voor ben. Ik ben niet zo’n type van ‘een meid is op haar toekomst voorbereid’. Het is ook idioot om dat van iemand te verwachten, als er iets is waar je niet op voorbereid kunt zijn, is het je toekomst. Voor je het weet, loop je door onbekende gangen, zoals ik.

Het hele gebouw is opgetrokken uit grote blokken steen, zonder behang natuurlijk, net of ze met een enorme legokist in de weer zijn geweest. Het zal wel artistiek bedoeld zijn, maar je haalt je armen eraan open als je er te dicht langs loopt. Ze zijn hier dol op steen, zelfs de planten groeien op stentjes, hydrocultuur noemen ze dat. Heel praktisch, je hoeft ze nauwelijks water te geven, wat maar goed is ook want we worden geacht zo’n beetje zelf het huishouden te doen. Er hangt een rooster op het prikbord waarop

staat wie er moet afwassen, wie er ingeroosterd staat voor de kringgesprekken en wie er moet dweilen. Als het om dweilen gaat weten ze van geen ophouden: wat schoon is, moet nog schoner, het hele gebouw staat stijf van de alles-reiniger.

De eerste week deed ik of ik er niet was. Niet dat het veel uitmaakt want alles draait gewoon door. Dat is ook toekomst, dat alles gewoon doorgaat. Er zit hier iemand, Maartje Bakker, die gelooft in voorbestemming. Niets gebeurt voor niets, zegt ze. Als zij de cd-speler uit haar handen laat kletteren en er een week lang geen muziek is, dan is dat karma volgens haar en dus ergens goed voor. Ze kreeg voor straf de rest van de week geen dessert en dat kwam haar maar al te goed uit met haar anorexia.

Fatima denkt ook dat Maartje het expres doet. Fatima is oké, ze heeft de kamer naast mij. Jammer dat ze soms een beetje doorslaat. Als je haar hoort bij de kringgesprekken word je er doodmoe van. Ze ziet overal spoken, alles is één groot complot.

Ik houd het maar op toeval. Ik had die nacht bijvoorbeeld net zo goed niet naar het strand kunnen rijden, dan was er niets gebeurd en had ik hier niet gezeten. Dingen gebeuren gewoon, daar moet je verder niet over zeuren, anders word je gek. Zoals mijn zus Ellen met haar tweeling en die slome man van haar. Iedere keer als ze uit elkaar gaan, hangt ze weer aan de telefoon, dat ik het toch anders moet doen en zelfstandig moet zijn enzo. Het is wel goed bedoeld, maar dat weet ik allang.

Sinds ik hier zit belt niemand me meer. Het lijkt wel of ik ineens een Turk ben geworden of zoiets. Iemand tegen wie ze vriendelijk en voorzichtig doen, om vooral niet te laten merken dat je anders bent. Ik ben helemaal niet anders, het is gewoon allemaal wat uit de hand gelopen.

Ik moet zeggen dat die sigaret me niet echt heeft opgevrolijkt. Ik ben op bed gaan liggen met de gordijnen dicht. Het enige geluid komt van de verwarmingsbuizen. Dat klinkt als een groot darmenstelsel van iemand die iets verkeerd gegeten heeft. Onder de dekens liggen helpt niet, je blijft het horen. Ik heb trouwens maar één deken, van nylon. Op zich moet het genoeg zijn, want de verwarming staat altijd aan.

Ik moest ineens denken aan die postduif, dat heb ik wel vaker als ik somber ben zoals nu. Hij vloog altijd tegen mijn bovenraampje, omdat hij dacht dat hij thuis was. Hij fladderde een eindje weg voor een nieuwe aanloop en 'baf' klonk het met zijn kop tegen het raam, telkens en telkens weer.

De anderen zijn aan het sporten, ik doe niet mee. Ze hebben een nieuwe gymzaal met touwen uit het plafond waarin dikke knopen zitten. Het is de bedoeling dat je op zo'n knoop gaat zitten tot Dina, de sportlerares, 'zwaaien dames' roept. Dan zwiep je met het koord tussen je benen van de ene kant van de zaal naar de andere. Dina denkt dat het een therapeutisch effect heeft al dat zwaaien. Maar het geeft vooral een lekker gevoel tussen je benen. Sommigen zwiepen al op hun knoop nog voor ze het startsein heeft gegeven.

Ze zweren hier bij sport. Vorige week moesten we zelfs paardrijden. Het ging vreselijk overdreven, met een oppasser voor en een achter. Geen van beiden konden ze rijden, dus als een van ons had willen weglopen, hadden we zo de hei op kunnen galopperen.

Ik houd niet van sport. Mensen sloven zich zo uit, alsof ze voortdurend moeten bewijzen hoe goed ze zijn. Goed in sport, of superintelligent, of goed in geld verdienen. En als het niet lukt, nemen ze gewoon kinderen, zoals Ellen en haar man, dan kunnen die het voor hen opknappen.

Met Hubert wordt het nooit iets. Toen Ellen met hem trouwde was hij heel veelbelovend en dat is hij eigenlijk nog steeds. Hij is een van die mensen die waarschijnlijk veelbelovend de kist in gaan. Heel soms denk ik dat ik ook zo ben.

Officieel is Hubert acteur, alleen heeft hij nooit een rol. Eén keer mocht hij meedoen met een pindakaasreclame voor tv. Hij speelde een boterham die zich alleen wilde laten besmeren door dat ene merk pindakaas. Heel gênant. Hubert heeft het nou eenmaal niet. Niet zoals sommige mensen, die maar een piano hoeven aan te raken om je het gevoel te geven dat je wilt huilen, of die regels schrijven die je het liefst iedere avond mee naar bed zou nemen.

Dat zou ik ook wel willen hebben, talent. Mijn grootste talent is dat ik makkelijk ben. Ik ben een makkelijk kind. Persoonlijk vind ik dat soort dingen onzin, volgens mij bedenken je ouders dat al voor je geboorte. Als je dan de eerste week niet huilt en je flesje netjes opdrinkt, ben je voor de rest van je leven een makkelijk kind.

Misschien had ik vaker ziek moeten zijn, zoals Ellen en mijn moeder, die hebben altijd iets. Ik niet, ik heb nooit iets. Alleen af en toe iets raars, zoals de keer dat mijn been niet meer recht ging. Ik was gevallen met rolschaatsen en liep al een week te hinken voor mijn moeder het zag. Ze dacht dat ik minstens invalide was geworden of zoiets. Twee weken lang mocht ik op de bank met mijn been op een kruk televisie kijken. Ze draaiden net weer keizerin Sissy en mijn moeder is zo'n beetje kapot van die Sissy. Steeds als Sissy weer wat werd aangedaan, zat ze te sniffen en trok mij tegen zich aan en 's avonds als De Specialist thuis kwam, onderzocht hij hoogst persoonlijk mijn been en dook dan met een peinzend gezicht zijn werkkamer in.

Ik had gewoon vaker ziek moeten zijn, bovendien hadden mijn ouders er dan ook nog wat aan gehad. Ze zijn al-

lebei geobsedeerd door ziekte. Het enige verschil tussen hen is dat mijn vader er schatrijk van is geworden terwijl mijn moeder alleen maar geld kost. Verder doen ze niet voor elkaar onder, mijn moeder is als patiënt minstens zo succesvol als mijn vader als specialist. Niet dat mijn moeder ernstig ziek is, met hartaanvallen of suikerziekte of bijnierkanker ofzo. Nee, bij mijn moeder ligt het subtieler. Zo subtiel dat zelfs De Specialist er niets van begrijpt. Hij probeert altijd haar symptomen te verklaren. Ik weet niet waarom, misschien windt het hem op. Als het hem bijna is gelukt, heeft zij alweer iets anders: een raar gevoel in haar hoofd, of onverklaarbare tintelingen in haar armen, hartkloppingen, scheuten in haar zij, of wat dan ook. Ze beweert dat het haar zwakke zenuwen zijn en De Specialist heeft haar al zo'n tienduizend keer uitgelegd dat er medisch gezien niet zoiets bestaat als zwakke zenuwen. Dat is volgens hem net zulke onzin als pijn hebben in je lendenen.

'Nou waar zitten ze dan die lendenen?' vraagt hij haar poeslief. 'Weet jij dat?' En dan gilt zij dat ze het niet over haar lendenen heeft maar over haar zenuwen. Waar haar zenuwen zitten weet ze wel, die zitten overal en kunnen dus overal en altijd opspelen. Mijn ouders vinden het geweldig die ruzies. Wat dat betreft zijn ze een beetje sadomasochistisch. Ik durf te wedden dat het laatste wat mijn moeder op haar sterfbed zegt, is: 'Zie je wel!' En De Specialist zal haar aankijken en zeggen: 'Het is niets, meisje' (want hij noemt haar meisje). Maar dit valt niet te bewijzen, want de kans is groot dat zij hem ruimschoots overleeft.

Al met al hebben mijn ouders een fantastisch huwelijk. Dezelfde interesses en veel afwisseling, wat wil je nog meer? Het enige dat ze beter niet hadden kunnen doen was kinderen krijgen. Ellen was nog tot daaraan toe, die is met haar griepjes en haar oorpijn een soort verlengstuk van mijn moeder. Maar ik niet, ik ben daar misplaatst, ik had een

ongelukkig kindje moeten zijn, dan was er niets aan de hand geweest.

2

De reclasseringsambtenaar zegt dat liegen geen enkele zin heeft. 'Ik waarschuw maar vooraf,' zegt ze, 'ik prik er zo doorheen.'

Ik wou dat ik het kon, liegen, het zou alles hier een stuk gemakkelijker maken. Liegen zoals Tolke, Tolke de Zwaan, dat was vroeger een vriendin van mij. Die loog zich te pletter, ze zei gewoon alles omgekeerd en haar ouders hadden niets door. Als ze haar vroegen waar ze was geweest, verzon Tolke maar wat. Dat was nergens voor nodig want ze mocht alles. Ze kreeg ook alles. Ze had een enorme kamer met een tv en een waterbed en voor de cd was uitgevonden had zij al een cd-speler. Ze had zelfs gekleurde lenzen, omdat ze liever groene ogen had dan blauwe.

Soms logeerde ik na een feest bij haar. Dan kwam die moeder 's nachts vragen hoe het was geweest, hartstikke slaperig en met zo'n duf ruikende peignoir. Ze ging op het randje van het bed zitten, zo van: kijk mij eens een goeie moeder-dochterrelatie hebben. En dan fantaseerde Tolke erop los, heel overtuigend met van die grote groene ogen. Met wie ze gedanst had en op wie ze verliefd was en wat ze allemaal had gedronken. En die moeder maar knikken. Als

ze mij aankeek wist ik niet hoe ik het had, want er was werkelijk geen letter van waar.

Ik heb die Tolke een keer gevraagd waarom ze dat nou deed. Want de feestjes waren altijd oersaai, echte modelpartijtjes. ‘Gewoon,’ zei Tolke, ‘voor de lol.’ Ik vond het eigenlijk best zielig voor dat mens met die peignoir aan. Daarna ben ik niet meer blijven logeren. Ook omdat het zo idioot was om steeds maar weer door het raam te klimmen, terwijl we gewoon door de deur konden.

Ze wil precies weten wat er is gebeurd, de vrouw van de reclassering. Ik heb geantwoord dat ik daar nog niet aan toe ben. Dat heb ik van Claudia, die zit hier ook, al vrij lang heb ik begrepen. Voor haar is dat zo’n beetje een stopwoordje, ‘er niet aan toe zijn’. Ik dacht dat dat mens me meteen met rust zou laten. Niet dus. Ze lachte terwijl ze een map doorbladerde. Ik heb liever dat ze praat dan dat ze zo lacht.

De map zat vol getypte vellen en gele formulieren, zelfs een paar foto’s, ze moeten er een hoop werk van hebben gemaakt.

‘Goed, Mariecke,’ zei ze, alsof ze de naam van een uitstervende diersoort uitsprak. Met duim en wijsvinger trok ze twee sporen over haar wangen langs haar mond naar haar hals. ‘Jij bent dus wezen zwemmen?’

‘Staat dat daar niet?’ vroeg ik. Ze moet niet denken dat ik me ga zitten uitsloven terwijl zij een beetje achterover in haar stoel hangt.

‘In de nacht van zaterdag op zondag, de negenentwintigste juli.’ Ze nam een slok van haar koffie en nog eentje, alsof ze eeuwig de tijd had. Ik deed niets, ik had geen koffie gekregen.

‘Hoe was het water?’

Hoe was het water? Jezus, daar heeft ze honderd jaar